

УДК 330.556:330.322

М. Жук

ФУНКЦІОНУВАННЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ ІННОВАЦІЙНОЇ ІНФРАСТРУКТУРИ В УМОВАХ ТРАНСФОРМАЦІЇ: ІНСТИТУЦІОНАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИЙ АСПЕКТ

Проаналізовано механізми інституційного забезпечення та розвитку інноваційного процесу в Україні.

Ключові слова: інституційне забезпечення, інноваційний процес, інноваційна інфраструктура.

Для трансформаційної економічної системи актуальним питанням залишається дослідження впливу інституційного середовища на зміни в організації національної економіки. Відомо, що національній організації господарства властива певна інерція, тобто вона змінюється досить повільно, а тому напрями її розвитку повинні будуватися на засадах сучасних методологічних і методичних підходах економічної теорії.

Оцінка інституційного впливу на ефективність функціонування інноваційної інфраструктури в Україні свідчить про низьку активність взаємодії суб'єктів інноваційного процесу, особливо це прослідковується на регіональному рівні між системою виробництва та таким важливим елементом національної інноваційної інфраструктури (НІ), як підсистема продукування інновацій. Практично, трансформаційні процеси в національній економіці розірвали діючі взаємозв'язки між наукою і виробництвом, а національні інституції (до сьогодні перебувають у стані реформування і становлення) не в стані їх відновити або формувати нові.

Першочерговим завданням інституційного забезпечення розвитку інноваційної інфраструктури в Україні є створення соціально-економічних умов формування бази продукування знань, відтворення систем фінансового забезпечення інноваційного процесу, посилення інноваційного потенціалу територіальної господарської системи з акцентом на формування підприємницької здатності до сприйняття інновацій і формування попиту споживачів на інноваційну продукцію.

Вивчення світового практичного досвіду засвідчує, що більшість інституційних механізмів та інструментів стимулювання інноваційної діяльності, які на практиці довели свою ефективність у економічно розвинутих країнах світу, в трансформаційних економічних системах ще не знайшли свого застосування [1].

Упродовж останніх років у світі різко зростає кількість та якість теоретичних досліджень інноваційного розвитку. Розробляються нові інтерактивні моделі інноваційного процесу, теорії, зокрема національних і регіональних інноваційних мереж та інноваційних систем, елементи методології, форми та методи державного регулювання інноваційного розвитку. Серед вітчизняних учених, які вважають, що одним із основних напрямів розвитку і стимулювання інноваційних процесів є створення інноваційної інфраструктури в Україні, потрібно виокремити таких, як: О. Амоша, О. Власенко, П. Бубенко, В. Гусєв, О. Дацій, О. Зінченко, В. Ільчук, М. Канаєва, О. Кузьмін, О. Килимник, О. Мазур, Б. Маліцький, Є. Монастирний, М. Паладій, М. Підмогильний, А. Поручник, В. Прозоров, Л. Радзівська,

С. Ракицька, В. Соловйов, Д. Стеченко, Л. Федулова, М. Чумаченко, С. Шкарлет, М. Шингур, Т. Шотік, В. Щукін, М. Якубовський та інші, а також таких іноземних вчених, як: С. Edquist, F. Malerba, S. Metcalfe, B.-A. Lundvall, C. Freeman, P. Saviotti, A. Pyka.

Оскільки жоден із учасників не є відокремленим у своїй інноваційній діяльності, взаємозв'язок, взаємодія і процеси обміну між учасниками є важливим факторами. При системному підході важливою теоретичною та практичною проблемою є те, що інновації продукуються не тільки індивідуалами (новаторами), організаціями та інститутами, а також і складними моделями взаємодії [2]. Системний підхід передбачає такий підхід, за якого незалежність між учасниками в системі є однією з найбільш важливих характеристик [3]. Для того, щоб визначити, чим системи інновацій відрізняються відносно досягнутого ними економічного успіху, недостатньо просто перерахувати учасників та інститути підтримки та стимулювання системи та описати їх ресурсне забезпечення. Також потрібно враховувати взаємозв'язки і взаємодії між цими учасниками. Коли учасники інноваційної системи належно взаємодіють, то вони можуть стати могутнім механізмом економічного росту. При поганій здатності до взаємодії вони можуть значно гальмувати процес інновацій [4]. Отже, успіх інноваційної системи залежить від форми управління.

Напрямок державного стимулювання і підтримки продукування інновацій шляхом, наприклад, пільгового оподаткування НДІДКР та інновацій, відірване від запровадження дієвих стимулів для інвестиційної діяльності, призводить до консервації розриву між наукою і вітчизняним виробництвом, не раціонального використання державних коштів. Тому головними завданнями національної інноваційної стратегії є забезпечення збалансованої взаємодії наукового, технічного і виробничого потенціалів, розробка та впровадження механізму активізації інноваційної діяльності суб'єктів підприємництва, поширення інновацій в усіх сферах національної економіки.

Мета статті – оцінка впливу інституційного середовища на інноваційну діяльність суб'єктів господарської діяльності національної економіки. За цього, потрібно говорити не тільки про інституційне середовище підтримки, але в “широкому розумінні” цього поняття. Тобто, розділяємо інститути, які надають інформацію для суб'єктів інноваційної діяльності і вільного доступу до інновацій, інститути, які регулюють співробітництво в інноваційній системі і протиріччя між суб'єктами процесу, і інститути, які стимулюють інноваційний процес.

Інституційна підтримка державою інноваційного процесу є однією з передумов ефективного впровадження інвестиційно-інноваційної моделі розвитку національної економіки. Державна інституційна політика на національному рівні повинна базуватися на трьох постулатах: наукові знання повинні стати рушійною силою сталого розвитку економіки; технології є двигуном соціально-економічного розвитку; відповідальність державних інститутів за розвиток науки і технологій та стимулювання інноваційної діяльності. Ефективне функціонування інноваційного середовища із інституційними забезпеченням інноваційної діяльності не можливе без створення соціально-економічних, організаційно-інституційних та нормативно-правових умов для ефективного відтворення, розвитку й використання науково-технічного потенціалу країни, забезпечення масового впровадження сучасних технологій у виробничу діяльність, виробництва та реалізації нових видів конкурентоздатної продукції.

Для трансформаційних економік важливим залишається питання створення попиту на інновації в економічній системі. Насамперед, це стосується формування підприємницької здатності до сприйняття інновацій та усвідомлення необхідності, особливо малого і середнього бізнесу, впровадження інновацій у виробництво. З іншого боку, інституції повинні також формувати попит на інноваційну продукцію у населення, тобто формувати емний національний ринок інноваційної продукції та сприяти і стимулювати просування її на міжрегіональні і міжнародні ринки. Отже, завдання державних інституцій полягає у забезпеченні зростання попиту суб'єктів національної економіки та громадян на інноваційні продукти, технології, знання, створення сприятливих умов для впровадження інновацій у виробничу діяльність та побут населення.

У сучасних умовах розвитку світової економіки досягти помітного та порівняно швидкого успіху в технологічному розвитку регіонів можна, як правило, лише шляхом забезпечення високої ринкової конкурентоздатності національного виробничого сектора на основі його інституційної, структурної, інноваційної й технологічної перебудови.

Модель інституційного забезпечення розвитку національної інноваційної інфраструктури повинна бути спрямована на розбудову взаємодії наукових інституцій, що забезпечують розробку сучасних технологій і продукують новації виробничого сектора, здатного сприйняти ці технології і новації та здійснити випуск конкурентоздатної продукції, а також інфраструктури, що забезпечує процес кадровими, фінансовими, інформаційними та іншими ресурсами, а також надають послуги щодо виходу на міжрегіональні й міжнародні ресурсні і споживчі ринки [5].

Для трансформаційної економічної системи залишається актуальним питання інституційного забезпечення розвитку системи трансформації знань. У новій економіці, економіці знань, знання набувають економічного змісту і розглядаються в якості основної вхідної інформації, яку інноваційний процес отримує із зовнішнього середовища. Завдання державних інституцій створити умови для вільного і безперешкодного доступу всіх суб'єктів інноваційної діяльності до каналів її поширення. У цій частині не йдеться про безкоштовну передачу ноу-хау, розробок чи новацій в сферу виробництва (цю функцію інноваційної інфраструктури виконує інший елемент, хоча і за інституційного сприяння), а лише поширення інформації про нові розробки, програми науково-дослідних робіт, досягнень науково-технічного прогресу тощо. Система трансформації знань у перехідній економіці забезпечує продукування нових знань, тобто такі знання є результатом діяльності системи на виході [6]. Знання приймають форму нових наукових законів, нових ідей, концепцій і практик, нових патентів, нових навичок чи компетенцій, технологічних, технічних, організаційних та управлінських досягнень. Процес трансформації знань не має чіткого матеріального виразу, тому в умовах трансформації економіки для бізнесу він є не достатньо привабливим, щоб інвестувати в його розвиток. Ці витрати, як засвідчує практика економічно розвинутих країн світу, покладалися на державні інституції.

Процес інституційного забезпечення трансформації знань повинен виконувати такі функції: придбання знань, продукування знань, розповсюдження знань, впорядкування і стандартизацію знань, застосування знань і управління знаннями. Потрібно зауважити, що ці функції виконують різні за своєю сутністю і видом діяльності інститути. У цій системі задіяні навчальні і освітні заклади, науково-дослідні організації, НДіДКР відділи компаній, інститути трансферту

технологій, інститути стандартизації, патентні агентства, дослідники і винахідники, новатори тощо, а також державні інституції, задіяні в інноваційному процесі.

Аналіз світового досвіду засвідчує, що метою інституційного забезпечення інноваційної діяльності (приклад Європейського Союзу) є досягнення сталого розвитку соціально-економічної системи мега-, макро-, мезарегіонів, субрегіонів і місцевих громад [7]. Розширення спектра видів господарської діяльності обумовлює економічне зростання і підвищення життєвого рівня населення за рахунок створення нових робочих місць, розширення бази оподаткування тощо, що своєю чергою призводить до активізації накопичення і прискорення руху фінансових ресурсів у регіоні, розширює можливості регіональних державних інституцій у процесі соціально-економічного розвитку.

У системі національного інноваційного процесу важлива роль відводиться інститутам забезпечення інноваційної діяльності і продукування інновацій. До інноваційної інфраструктури належить інституційне середовище, яке підтримує і забезпечує розвиток, стимулює і регулює інноваційні процеси. Для ефективного функціонування національної інноваційної системи доцільно сформувані і забезпечити тісну взаємодію таких типів інноваційних інститутів:

- фінансові інноваційні інститути;
- виробничо-технологічні інститути;
- інформаційні інститути;
- інститути підготовки кадрів для інноваційного процесу;
- експертно-консультативні інститути;
- інститути регулювання і контролю.

Інститути підтримки і розвитку є одним із інструментів державної політики, яка впливає на розвиток інноваційних процесів і формування інноваційної інфраструктури, з використанням механізмів державно-приватного партнерства. Інститути підтримки і розвитку є каталізаторами приватних інвестицій у пріоритетні сектори і галузі промисловості і створюють умови для формування інфраструктури суб'єктів інноваційного процесу, а також ефективних механізмів їх доступу до необхідних фінансових та інформаційних ресурсів тощо. До основних напрямів функціонування таких інститутів належать сфери, які є ключовими з погляду реалізації державної соціально-економічної політики, а саме:

- розвиток сучасної ринкової і соціальної інфраструктури, інфраструктурного забезпечення інноваційного процесу;
- розвиток ефективного національного інноваційного середовища;
- сприяння розвитку зовнішньоекономічної діяльності інноваційних підприємств;
- підтримка розвитку національного інноваційного малого і середнього бізнесу;
- нівелювання існуючого дисбалансу в інноваційному розвитку територій (створення і підтримка регіональної інноваційної структури тощо).

Інститути підтримки і розвитку виконують ще одну важливу функцію в активізації національної інноваційної діяльності – забезпечують безперервність і нерозривність взаємодії елементів інноваційної інфраструктури (кадрової, фінансової, виробничо-технологічної, маркетингової тощо) і сприяють процесу комерціалізації результатів наукових розробок. Вони бувають різних типів, основними з яких є: фінансові, нефінансові, організаційно-управлінські тощо.

Фінансово-посередницькі інститути, а саме інноваційні, інвестиційні, венчурні та інші, які співпрацюють із елементами інноваційного процесу та, безпосередньо, з виробничою сферою мають бути зацікавлені вкладати свої кошти в інноваційний бізнес.

Основною метою їх діяльності є забезпечення довгострокового фінансування інноваційно значущих проектів, сприяють економічному зростанню і вирішенню соціальних задач, створюють умови для притоку інвестицій (зокрема й іноземних) у сектори, в які проблематичним є притік приватного комерційного капіталу. На відміну від приватного банківського і фінансового секторів, інститути розвитку, не конкуруючи з останніми, використовуючи вкладення в них бюджетних коштів, надають довгострокові кредити на пільгових умовах, підтримують малий і середній інноваційний бізнес, інноваційні інфраструктурні проекти, міжнародну торгівлю інноваційною продукцією тощо.

Не фінансові інституції розвитку інноваційної інфраструктури є матеріально-технічною базою інноваційного процесу. До них належать технополіси, наукові парки, технопарки, інноваційно-технологічні центри, “бізнес-інкубатори”, зони інноваційного бізнесу тощо. Такі структури є локомотивом активізації інноваційної діяльності території, які можна об’єднати в єдину систему із метою підтримки і супроводу інноваційного процесу в конкретному регіоні чи галузі господарства. Також, вони сприяють створенню сприятливих умов для продукування і проникнення інновацій в національну господарську систему усіх рівнів.

Інститути державної влади беруть на себе визначення пріоритетних галузей економіки і розробку інноваційної стратегії розвитку країни і її регіонів, створення законодавчо-нормативної бази інноваційної діяльності і контроль за виконанням законів, фінансування освіти і науки, здійснення необхідних початкових капіталовкладень у розвиток інноваційного процесу.

На інститути національного рівня покладена функція розробки державної стратегії інноваційного розвитку країни, визначення пріоритетів інноваційної діяльності, опираючись на наявний ресурсний, науково-технічний і інноваційний потенціал.

Ці інституції забезпечують фінансовими ресурсами розвиток інноваційного процесу шляхом прямого фінансування та використання доступного в трансформаційній системі комплексу механізмів та інструментів прямої і опосередкованої (преференційної) підтримки суб’єктів інноваційної діяльності.

Регіональна і місцева влада зацікавлена в розвитку інноваційної діяльності та ефективності функціонування інфраструктури інноваційного процесу, тому що він дозволяє створювати додаткові місця для високоінтелектуальної праці, залучає додаткові інвестиції для інноваційного розвитку регіону, покращує життєвий рівень населення. Місцева влада підтримує інноваційні та високотехнологічні підприємства регіону, які задіяні в процесі, надає фінансову допомогу інноваційній інфраструктурі, бере участь у створенні місцевого інноваційного та інших фондів розвитку тощо [8].

Зокрема, муніципальні (регіональні) організації відповідають за інноваційну інформованість (формування бази даних інноваційних проектів і програм), формування інноваційних мереж та інфраструктури, розвиток інноваційного і науково-технічного потенціалу території, розробку і реалізацію інноваційної стратегії зростання економіки території (регіону), ініціює розвиток нового інноваційного бізнесу і підприємництва тощо. Основною функцією інституцій

зазначеного рівня є координація і мережева робота щодо ефективної взаємодії всіх учасників інноваційного процесу.

Інститути регулювання інноваційного процесу на регіональному рівні здійснюють організаційно-економічний вплив на діяльність структур інноваційної системи, їх економічні інтереси.

Суб'єктами державного регулювання інноваційного процесу є національні, регіональні і місцеві органи влади, а об'єктом – відносини, які виникають між учасниками інноваційного процесу і суб'єктами регулювання [9]. Такий вплив обумовлений необхідністю активізації інноваційного процесу в регіоні або галузі з метою формування попиту на інноваційні розробки з боку виробничої сфери і ринку на нові товари. Інститути регулювання використовують різні методи, які можна поділити на прямі і опосередковані.

Методи прямого впливу базуються на ступені впливу влади на економічні процеси і не пов'язані з додатковим фінансовим стимулюванням або економічними ризиками. В інноваційному процесі вони мають адміністративне і програмно-цільове спрямування. Адміністративні методи базуються на наданні прямого дотаційного фінансування, яке здійснюється в межах законодавства, спрямованих на стимулювання інноваційних процесів. Програмно-цільові методи передбачають розробку і схвалення різноманітних стратегій і цільових програм, спрямованих на розвиток і активізацію інноваційних процесів, а також їх фінансування. У системі прямих методів впливу на інноваційний процес, важливе місце займають заходи, спрямовані на стимулювання поглиблення коопераційних зв'язків підприємств у галузі нововведень, а також кооперації наукових організацій і промисловості. Остання форма кооперації дозволяє прогресивні наукові ідеї комерціалізувати, а з іншого боку, забезпечити фінансування досліджень. Ці методи можуть відобразитися в стратегічних планах соціально-економічного розвитку територій, цільових державних і регіональних програмах, державних замовленнях і контрактах на виробництво конкретної продукції, виконання робіт, надання послуг, законодавчих правилах амортизаційних відрахувань, нормативних вимог до якості та сертифікації продукції і технологій, бюджетних процедур щодо державних інвестицій, правові і адміністративні обмеження, заборона на випуск окремих видів продукції або виду діяльності тощо.

В трансформаційній економіці прямі методи мають високу ефективність, основний їх недолік – гальмування ринкових перетворень і стримування інноваційних процесів через недостатній розвиток ринкової взаємодії.

Основою опосередкованих методів регулювання є принцип невтручання держави в прийняття суб'єктами інноваційного процесу господарських рішень, а використовуються податкові і кредитно-фінансові механізми, запроваджуються відповідні "правила гри", створюючи тим самим умови для реалізації державної інноваційної політики і самостійного вибору суб'єктами інноваційного процесу напрямів діяльності. В світовій практиці використовуються чотири групи опосередкованих методів: податкові пільги, зокрема і прискорена амортизація; пільгове кредитування; податкові канікули; спеціальні законодавчі норми.

Наприклад, це можуть бути різноманітні податкові пільги і системи оподаткування, регулювання рівня цін і ставок за кредитами, митне регулювання імпорто-експортних операцій, валютних курсів і умов обміну валюти для суб'єктів господарювання тощо. Перевага цих методів перед прямими полягає у тому, що їх використання дозволяє залучити приватний капітал до фінансування інноваційних

процесів і самостійно приймати рішення про фінансування наукових досліджень і перспективних розробок у різних галузях.

Загалом же, як засвідчує світова практика, методи і форми державного регулювання інноваційним процесом здійснюються через реалізацію податкової політики, грошово-кредитної політики, антимонопольної політики, амортизаційної політики, законодавчого забезпечення і захисту прав інвесторів, регулювання фондового ринку тощо [10].

Поглиблення глобалізаційних процесів, інтернаціоналізація виробництва і розвиток міжнародної кооперації зачепив і регіональну інноваційну діяльність. Регіон розглядається як суб'єкт міжнародних економічних відносин, зокрема і науково-технічних. У трансформаційних економіках основним є питання розробки міжнародних норм, правил і традицій регулювання інноваційних процесів. Посилюється технологічний, інформаційний і виробничий взаємозв'язок регіонів країн світу. Поширення нових науково-технічних ідей і технологічних розробок, патентів, ноу-хау прискорює економічний розвиток і підвищує ефективність використання ресурсів. Стимулює подальший розвиток міжнародного поділу праці, поглиблює спеціалізацію тощо, які супроводжуються процесами фінансової і технологічної інтеграції, враховуючи формування глобального фондового і фінансового ринку, підвищення міжнародної конкуренції, що безпосередньо впливає на інноваційні процеси країни. Має місце специфіка регулювання міжнародної інноваційної діяльності. Прямі методи регулювання враховують ініціювання дво- і багатосторонніх інноваційних проектів і програм, діяльність міжнародних інноваційних і фінансових організацій, інфраструктури тощо. До опосередкованих методів можна зарахувати податкові пільги експортерам інноваційної продукції, експортно-імпортні квоти, митне регулювання тощо. Державні інституції діють у межах своєї компетенції, а саме вибір пріоритетного співробітництва в цій сфері, приєднання до світової системи науково-технічної інформації, введення в країні міжнародних стандартів і норм, державне стимулювання іноземних інвестицій в інноваційну сферу та участі іноземного капіталу в реалізацію масштабних інноваційних проектів тощо.

Інститути управління інноваційним процесом регіону в трансформаційних системах мають певну специфіку функціонування. В умовах трансформації економічних та соціально-політичних інститутів сформувалося багаторівневе макроекономічне та інституційне середовище інноваційної діяльності. Особливість його функціонування полягає в тому, що залишилися інститути, наприклад галузевого і територіального управління, а інститути, здатні ефективно працювати в ринкових умовах, представлені фрагментарно або ж взагалі не створенні. Відсутня також і взаємодія між самими інститутами (горизонтальна взаємодія) та між ними і суб'єктами інноваційного процесу (вертикальна взаємодія). Оскільки регіональні інноваційні системи перебувають на етапі формування, не визначений суб'єкт і об'єкт управління, відсутність нормативно-правової бази інноваційної діяльності робить проблематичною визначення функцій інститутів управління на національному, регіональному і місцевому рівнях. Відповідно, роль таких інститутів в організації, розвитку та активізації інноваційної діяльності на різних ієрархічних рівнях залишається не значною. Тобто, формування цілісної системи управління інноваційними процесами на національному і регіональному рівнях перебуває на початковому етапі, а це означає, що нові інститути управління на сьогодні у стані

становлення, а функціонуючі уже не здатні забезпечити ефективними механізмами управління інноваційною діяльністю в ринкових умовах.

Нова система управління інноваційними процесами та науково-технічним розвитком, яка формуватиме інститути, які здатні активізувати інноваційну діяльність у країні і регіонах, вміщує у себе об'єкт і суб'єкт управління, форми, методи, технології управління, принципи, цілі і задачі, функції управління, інформаційне забезпечення процесу управління, органи і структури, а також кадри управління.

Національна система управління інноваційними процесами покликана забезпечувати реалізацію інноваційної політики держави і стратегічних цілей, а також ефективне управління процесом продукування, впровадження, виробництво та комерціалізацію інновацій з узгодженням відповідних управлінських рішень із виробничою системою, системою збуту, фінансовими ресурсами і кадрами. Інститути управління інноваційним процесом повинні забезпечити відбір та реалізацію таких національних і регіональних інноваційних проектів та програм, які сприятимуть підвищенню його розвитку та конкурентоспроможності в міжрегіональному і міжнародному поділі праці [11]. Інноваційне управління спрямоване на формування цілісної системи інноваційного середовища із адаптацією його в світові інтеграційні процеси. Адаптивність інноваційного середовища формується завдяки дослідженню і аналізу зовнішнього і внутрішнього середовища, цілеспрямованому пошуку інновацій, реалізація яких здатна активізувати інноваційну діяльність у країні.

Суб'єкти інноваційного управління є інститути, які об'єднують новаторів, експертів, аналітиків, консультантів тощо, в також управлінців національного і регіонального рівнів, керівників проектних, функціональних і лінійних структур [12]. Об'єктами такого управління є інновації, інноваційні процеси, інноваційна діяльність та процеси взаємодії і взаємовідносин суб'єктів інноваційного процесу. Це можуть бути інноваційні програми і проекти, нові знання та інтелектуальні продукти, виробнича інфраструктура і ринкова інфраструктура підприємництва, організаційно-технічні рішення, виробничі, адміністративні і комерційні процеси, які впливають на інноваційну діяльність, ресурсне забезпечення діяльності, а також механізми формування ринку інноваційної продукції і її збуту. Концептуальна модель управління інноваційним процесом повинна включати координаційний орган територіального управління, який забезпечуватиме розвиток національного інноваційного середовища та ціленаправлений вплив на учасників інноваційного процесу, а також формування національної і регіональної інноваційної інфраструктури і забезпечує їх ефективну взаємодію та взаємовідносини. Загалом же інституційне забезпечення інноваційного розвитку покликане вирішити низку проблем, притаманних трансформаційним системам, а саме: вдосконалення законодавчої і нормативно-правової бази (і її адаптація до принципів і норм Європейського Союзу), що регламентує функціонування інноваційного середовища, забезпечує розвиток інноваційного процесу, регулює і стимулює інноваційну діяльність; формування інституційних механізмів фінансового забезпечення системи продукування інновацій та активізації інноваційної діяльності, створення системи державних фондів, які б сприяли поліпшенню фінансування цього процесу із розробкою та впровадженням механізму фінансування зазначених фондів; стимулювання створення об'єктів нефінансової інфраструктури інноваційної діяльності із залученням, наприклад, до венчурного

фінансування нетрадиційних учасників інноваційної інфраструктури; визначення спеціально уповноваженої інституції з питань інноваційної політики та спеціалізованих небанківських інноваційних фінансово-кредитних установ у регіонах, які стануть суб'єктами регулювання та стимулювання інноваційної діяльності і визначення державної установи, яка забезпечуватиме взаємозв'язок між системою продукування і споживання інноваційного продукту, надавати різноманітні послуги із питань патентування та захисту прав інтелектуальної власності учасникам інноваційного процесу.

Література

1. Чичкало-Кондрацька І. Б. Інноваційний розвиток регіональних науково-виробничих систем [Текст] / І. Б. Чичкало-Кондрацька. — Полтава: Полтавський літератор, 2011. — 392 с.
2. Saviotti P. Generalized barriers to entry and economic development / P. Saviotti, A. Pyka // *Journal of Evolutionary Economics*, Springer [Text]. — 2011. — Vol. 21(1). — Febr. — P. 29—52.
3. Edquist C. *Systems of Innovation: Technologies, Institutions and Organizations*, Pinter Publishers [Text] / Edquist C. [ed.] Cassell Academic. — London: [s. n.], 1997. — P. 5.
4. Державне регулювання інноваційної інфраструктури на регіональному рівні [Текст]: монографія / [О. Ю. Амосов, А. О. Дегтяр, М. А. Латинін та ін.]; за заг. ред. А. О. Дегтяра. — Х.: Вид-во ХарРІНАДУ “Магістр”, 2011. — 192 с.
5. Шовкалюк В. С. Сучасна інноваційна політика: стан, проблеми та перспективи розвитку [Текст]: матер. III Міжнарод. форуму (19 – 20 листопада 2009 р., м. Дніпропетровськ) / Міністерство освіти і науки України; Німецьке товариство технічного співробітництва (GTZ); Дніпропетровська обласна державна адміністрація. — Дніпропетровськ: [б. в.], 2009. — С. 10—26.
6. Інноваційна діяльність в Україні [Текст]: монографія / [Гуржій А. М., Каракай Ю. В., Петренко З. О. та ін.]. — К.: УкрІНТЕІ, 2007. — 144 с.
7. Жилінська О. І. Розвиток інноваційної інфраструктури / О. І. Жилінська, Д. В. Чеберкус // *Фінанси України* [Текст]. — 2005. — № 7. — С. 57—67.
8. Monterisi A. *Regional innovation strategies: the Apulian experience and the role of ARTI* [Text] / A. Monterisi. — Brussels: [s. n.], 2009. — 18 p.
9. Активізація інноваційної діяльності: організаційно-правове та соціально-економічне забезпечення [Текст] / [Амоша О. І., Антонюк В. П., Землянкін А. І. та ін.]. — Донецьк: Ін-т екон. промисловості НАН України, 2007. — 328 с.
10. Державне регулювання інноваційної інфраструктури на регіональному рівні... — 192 с.
11. Про затвердження Державної стратегії регіонального розвитку на період до 2015 року [Електронний ресурс]: Постанова Кабінету Міністрів України № 1001 від 21.07.2006 р. — Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/lavs/main.cgi?nreg=1001-2006-%EF>.
12. Державна регіональна політика України: особливості та стратегічні пріоритети [Текст] / [З. С. Варналій, Е. М. Лібанова, Ю. В. Мокогон [та ін.]; за ред. З. С. Варналія]. — К.: НІСД, 2007. — 768 с.

M. Zhuk

**FUNCTIONING OF THE NATIONAL INNOVATION INFRASTRUCTURE
IN CONDITIONS OF TRANSFORMATION:
INSTITUTIONAL AND ECONOMIC ASPECTS**

The article analyzes the mechanisms of institutional support and development of the innovation process in Ukraine.

Key words: institutional support, innovation process, innovation infrastructure.